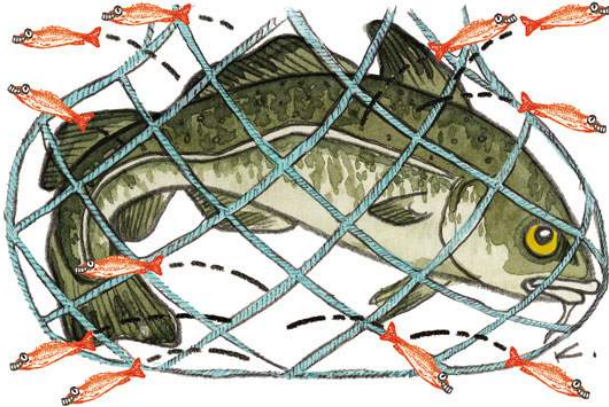


En helt ny kurs for EU's fiskeripolitik

Berlingske Tidende 15. august 2008

Af Fødevarerminister Eva Kjer Hansen



Danmark – en fiskerination

Danmark er en af verdens store fiskerinationer ikke kun når det drejer sig om fiskeri, akvakultur og eksport. Også vores marinbiologiske forskning sætter dagsordener i det internationale arbejde for en bæredygtig udnyttelse af havene. Det er ikke uden grund, at Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES) ligger i Danmark, og at rammerne for rådets arbejde blev revideret med "The Copenhagen Declaration" i 2002.

Politisk er Danmark en "tung" medspiller i EU. Vi sad for bordenden ved den seneste revision af fiskeripolitikken, hvor det bl.a. blev besluttet, at stoppe for EU's støtte til at bygge fiskerfartøjer i en situation, hvor fiskeripolitikken hovedproblem var overkapacitet.

Jeg kan tilføje, at overkapacitet stadig er et hovedproblem i EU, dog ikke længere i Danmark, hvor vi løste overkapacitetsproblemet med gennemførelse af den politiske aftale 1. januar 2007 om Ny Fiskeriregulering. Siden da er overkapaciteten på 30% i den danske flåde stort set forsvundet, og fiskerne er begyndt at tjene penge.

Anden fase i regeringens reformarbejde skal sikre, at vi får ændret grundlæggende på principperne for EU's fiskeripolitik.

Hvad er der gået galt i EU's fiskeripolitik

Jeg ønsker en Ny Ressourcepolitik i EU, hvor udsnid af fisk ophører, og hvor udtaget af fisk fra den enkelte bestand svarer til hvad bestanden optimalt kan yde. Det skylder vi vores ressourcer, fiskersamfundenes økonomi og vores del af ansvaret for verdens fødevarerforsyning.

Målet er til at få øje på: Fiskeri er nok den produktionsform, der på globalt niveau har det største spild i forhold til ressourcegrundlaget. Alene i Nordsøen udsnides i størrelsesordenen ½ million tons eller op mod halvdelen af fangsterne af konsumfisk - til skade for fiskebestandene og for den økonomi, de kunne have skabt. I Nordsøen kan der fiskes 22.000 tons torsk i år, men ICES vurderer, at der vil blive fisket 68.000 tons. Ingen ved helt præcist, hvor de mange tons fisk bliver af. En del blive smidt ud, fordi det drejer sig om små, mindre værdiløse fisk, andre fordi fiskerfartøjer kan have opbrugt deres fartøjskvote.

EU har i realiteten opgivet at finde ud af hvor mange fisk, der bliver fanget. I stedet registrerer man den fisk, der bliver omsat i havnene, mens man forsøger at begrænse udsnid og fejlrapporteringer gennem et omfattende regel- og kontrolsæt.

Reglen om hvor mange dage et fiskerfartøj må være på havet om måneden giver et godt billede af tankegangen: ”Jo mere vi begrænser fiskerens aktivitet desto mere begrænser vi muligheden for overfiskeri”. Det giver bare ikke mening for fiskeren, at han kun kan tjene penge til sin investering halvdelen af måneden. Og endnu mindre mening giver en sådan generel regel, hvis han hører til de fiskere, der ikke smider fisk ud.

Det politiske ønske om et bæredygtigt fiskeri er siden 1983, hvor EU fastlagde sin fælles fiskeripolitik, kommet klart til udtryk i en række grønbøger, hvidbøger og kommissionsmeddelelser, som har gentaget målsætningen om bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer. Men disse rapporter er gået ud fra, at løsningen er en omfattende offentlig regulering af alle fiskeriets aspekter. Det simple mål om ikke at fiske mere, end fiskebestandene kan tåle, er blevet omsat til et afskrækkende virvar af komplekse regler.

Jeg ønsker derfor også et opgør med de stadig flere bureaukratiske regel- og kontrollag, som fiskeriet er omfattet af.

Det står i dag klart for de fleste, at EU's fiskeripolitik har slået fejl. Heldigvis er der i EU efterhånden en bred erkendelse af, at det nuværende fiskeripolitiske princip om ”regulering og kontrol” har ført fiskeripolitikken i en blindgyde. Godt nok accepterer fiskerne formålet med EU's fælles fiskeripolitik, men de accepterer ikke den måde, hvorpå den bliver ført ud i livet. Reglerne mangler accept blandt fiskerne, og de gør deres bedste for at omgå dem i stedet for at forbedre deres udnyttelse af havets rigdom. Vi har ikke fået et bæredygtigt fiskeri og vi har ikke formået at udnytte den rigdom af fødevarer, som havet giver os mulighed for.

De danske målsætninger for EU's fiskeripolitik

Jeg har den opfattelse, at klare politiske målsætninger er afgørende for at sætte retningen for den udvikling vi ønsker. Men målsætningerne skal realiseres, hvis de politiske budskaber skal være troværdige.

Jeg vil derfor gå ind i arbejdet med en revision af EU's fiskeripolitik med følgende tre konkrete og sammenhængende forslag til en ny politik i EU.

Ansvar skal tilbage til fiskerne.

Vi kan ikke opnå det maksimale udbytte af fangstmulighederne gennem en centraliseret detailregulering i EU. Det er fiskerne, der oplever variationen i fiskebestandene og i fiskelykken, og det er dem, der bedst ved hvordan fiskeriet kan tilrettelægges for at opnå det fulde udbytte. Fiskeripolitikken skal fastlægge rammerne for, at fiskerne får en økonomisk fordel af at fiske bæredygtigt. En fremtidig bæredygtig og produktiv udnyttelse af fiskerigdommene skal være et resultat af fiskerens stræben efter et højt økonomisk udbytte.

EU skal først og fremmest fastlægge hvor meget den enkelte fisker må fange ikke hvor meget han må bringe i land - det er en praksis, der inviterer til udsmidning og fangster, der ikke redegøres for. Bliver fiskeren bedømt på sine samlede fangster vil han sørge for, at fiske på de steder og tidspunkter, hvor han ved at fangsten består af store og salgbare fisk, og han vil bringe fisken med i land. Samfundet vil få en bedre udnyttelse af ressourcerne og biologerne, som skal regne på hvor mange fisk der kan fanges hvert år, vil få de rigtige tal på bordet. Dernæst skal vi gøre op med udsmid af fisk. Det siger sig selv, at når så mange dele af verden mangler næringsrig føde, er det uacceptabelt, at store mængder fisk kasseres.

Med ansvaret følger forpligtelsen

Hvordan skal EU så kontrollere, at fiskerne ikke smider fisk ud alligevel?

Svaret er, at det er fiskerens forpligtelse at dokumentere, at den ressource han har fået adgang til bliver udnyttet inden for de fastlagte rammer. Det er vel kun ret og rimeligt. Ikke kun overfor samfundet, men i høj grad for den enkelte fisker, som ikke kan være interesseret i, at fiskere uden respekt for fangstgrundlaget slipper for at stå til regnskab for, hvad de tager ud af den fælles ressource.

Det er klart for mig, at der må være tale om en frivillig ordening. I min ordbog bør ansvar være noget man "tager", ikke noget man får pålagt mod sin vilje. De fiskere, der ikke ønsker at tage ansvaret og forpligtelsen, må derfor stille sig tilfredse med EU's gældende regelgrundlag, mens de fiskere, der tager imod tilbuddet bør kunne fritages for en lang række regler og kontrolbestemmelser, ligesom de bør tildeles en fangstkvote, der er større en den landingskvote, de har i dag.

Anvender man det aktuelle Nordsøfiskeri efter torsk i et regneeksempel vil den fisker, der bliver bedømt på sine fangster kunne få en fangstkvote til sit fartøj på 68 tons i stedet for som i dag en landingskvote på 22 tons.

Hvordan kommer vi i mål

Først og fremmest vil jeg udvikle forudsætningerne for, at danske fiskere kan vise vejen. Jeg igangsætter nu sammen med Danmarks Tekniske Universitet (DTU Aqua) et forsøg med "elektronisk dokumentation og sporbarhed", som skal vise, om det kan lade sig gøre at dokumentere hvad fiskeren trækker op af havet, kilo for kilo.

Fiskernes interesse har været stor, og seks fartøjer vil i de kommende 12 måneder sammen med DTU Aqua dokumentere deres fangster med anvendelse af kameramonitering af fartøjernes arbejdsdæk.

Forsøget skal vise om moniteringen er anvendelig og pålidelig, om fangstregistreringen er præcis og om fiskerne ændrer deres fiskerimønstre: Vil de undgå de små fisk, der har ringe økonomisk værdi, men stor betydning for fiskebestandens vækst og vil de skabe økonomi ved at fiske de store salgbare fisk, som ikke vokser længere og som har reproduceret sig.

Det drejer sig om at tilvejebringe forsøgsresultater, som kan ses og forstås. Det er forudsætningen for, at EU kan overbevises om at fiskeripolitikken skal tænkes forfra.

Jeg har ingen illusioner om, at den fælles fiskeripolitik ændrer sig fundamentalt fra den ene dag til den anden. Min bestræbelse vil gå på, at starte diskussionen, og på at få EU til gradvist at åbne en dør for de fiskere, der vil lade sig bedømme på deres samlede fangster i stedet for på hvad de lande i havnen.

Diskussionen åbnede jeg den 12. juni ved en international konference i København (se <http://www.aqua.dtu.dk/>), hvor danske og udenlandske eksperter fortalte om, hvorledes der kan indbygges sporbarhed og dokumentation i fiskeriet, og hvor jeg redegjorde for de politiske visioner. Foreløbig har den internationale fiskeripresse vist betydelig interesse for vores sammentænkning af de teknologiske muligheder og en forvaltningsstrategi, hvor det er den enkelte fiskers dygtighed og ikke regelstyring, der er afgørende for hvor godt vi udnytter havets spisekammer.

Resultaterne af forsøget vil blive fremlagt på et internationalt seminar ved DanFish fiskeriudstilling i Aalborg kongres- og kulturcenter, 7.- 9. oktober næste år. Holder min forventning om et positivt resultat stik, vil det være oplagt for EU-kommissionen at åbne for en EU baseret forsøgsordning for fællesskabets fiskere, der gradvist kan tilbyde fiskerne et attraktivt alternativ til den nuværende forvaltning. Et alternativ, der bygges op på grundlag af erfaringsskabte resultater.

Det brede perspektiv

I et bredere perspektiv lægger jeg vægt på forbrugernes ønske om at kunne spise fisk, der er fanget på bæredygtig vis. Jeg har noteret de generelle kampagner, som bl.a. Greenpeace har sat i gang for at stoppe forbruget af fisk. Disse kampagner rammer bredt – også fiskerier, som foregår på forsvarlig vis, og de afholder desværre nogle forbrugere fra at spise fisk, til skade for mit mål om forbrugernes ”sunde fødevalg”.

En strategi hvor vi udvikler fiskerens egen dokumentation af fiskeriet er derfor ikke kun et fiskeriforvaltningsspørgsmål. Det drejer sig om fiskens adgang til markedet og om forbrugernes trykke valg af fødevarer.

En resultatgivende udvikling af sporbarhedssystemer og elektronisk dokumentation vil betyde, at EU's overvejelser ikke kun skal bæres af reguleringspolitiske argumenter, men at markedet kan være med til at vise vejen for EU's fremtidige fiskeriforvaltning.